

**UNIVERSITATEA „BABEȘ-BOLYAI”, CLUJ-NAPOCA
FACULTATEA DE PSIHOLOGIE ȘI ȘTIINȚE ALE EDUCAȚIEI
ȘCOALA DOCTORALĂ „EDUCAȚIE, REFLECȚIE, DEZVOLTARE”**

**TEZĂ DE DOCTORAT
REZUMAT**

Coordonator științific:

Prof. univ. dr. Vasile Chiș

Doctorand,

Prof. Ștefan Eduard Gazsi

Cluj Napoca,

2023

**UNIVERSITATEA „BABEȘ-BOLYAI”, CLUJ-NAPOCA
FACULTATEA DE PSIHOLOGIE ȘI ȘTIINȚE ALE EDUCAȚIEI
ȘCOALA DOCTORALĂ „EDUCAȚIE, REFLECȚIE, DEZVOLTARE”**

**IMPACTUL UTILIZĂRII STRATEGIEI DIDACTICE
INOVATOARE „FIRMA DE EXERCITIU”
ÎN DEZVOLTAREA COMPETENȚELOR PROFESIONALE
ALE ELEVILOR DIN CICLUL SUPERIOR AL LICEULUI,
FILIERA TEHNOLOGICĂ**

**- TEZĂ DE DOCTORAT -
REZUMAT**

Coordonator științific:

Prof. univ. dr. Vasile Chiș

Doctorand,

Prof. Ștefan Eduard Gazsi

**Cluj Napoca,
2023**

TABLA DE MATERII

TABLA DE MATERII.....	3
Cuvinte-cheie	6
Abrevieri.....	Error! Bookmark not defined.
Lista figurilor.....	Error! Bookmark not defined.
Lista tabelelor.....	Error! Bookmark not defined.
ARGUMENT	Error! Bookmark not defined.
1. ÎNVĂȚĂMÂNTUL TEHNOLOGIC DIN ROMÂNIA	8
1.1. Învățământul liceal și profesional din România	Error! Bookmark not defined.
1.1.1. Organizarea învățământului liceal	Error! Bookmark not defined.
1.1.2. Ciclurile curriculare	Error! Bookmark not defined.
1.2. Specificitatea ariei curriculare Tehnologii la nivel liceal și profesional	Error!
Bookmark not defined.	
1.2.1. Competențele-cheie, competențele antreprenoriale	Error! Bookmark not defined.
1.2.2. Documentele curriculare	Error! Bookmark not defined.
1.2.3. Corelația dintre standardele de pregătire profesională și programele școlare .	Error!
Bookmark not defined.	
2. ABORDĂRI ÎN DIDACTICA DISCIPLINELOR DIN ARIA TEHNOLOGII	10
2.1. Procesul instructiv educativ din învățământul profesional și tehnic	Error! Bookmark not defined.
not defined.	
2.1.1. Planificările calendaristice. Etapele elaborării.....	Error! Bookmark not defined.
2.1.2. Rubricația și caracteristicile planificărilor	Error! Bookmark not defined.
2.1.3. Tipologia activităților instructiv-educative. Lecția.	Error! Bookmark not defined.
2.2. Metodele de predare: tendințe și clasificare	Error! Bookmark not defined.
2.2.1. Metode expositive; modele operaționale	Error! Bookmark not defined.

2.2.1.1. Metoda de conversație cu efect euristic	Error! Bookmark not defined.
2.2.1.2. Metoda de comunicare explicativă.....	Error! Bookmark not defined.
2.2.1.3. Metoda de comunicare descriptivă.....	Error! Bookmark not defined.
2.2.1.4. Metoda de problematizare	Error! Bookmark not defined.
2.2.1.5. Metoda de demonstrare teoretică și/sau în mod logic	Error! Bookmark not defined.
defined.	
2.2.1.6. Metoda de reflectare personală	Error! Bookmark not defined.
2.2.2. Metodele active	Error! Bookmark not defined.
2.2.2.1. Gândirea critică.	Error! Bookmark not defined.
2.2.2.2. Descoperirea.....	Error! Bookmark not defined.
2.2.3. Metode active prin exprimarea personalității elevului; modele operaționale ..	Error! Bookmark not defined.
Bookmark not defined.	
2.2.3.1. Eseul.	Error! Bookmark not defined.
2.2.3.2. Brainstorming-ul	Error! Bookmark not defined.
2.2.3.3. Tehnica 6/3/5.....	Error! Bookmark not defined.
2.2.3.4. Philips 6/6.....	Error! Bookmark not defined.
2.2.3.5. Știu-vreau să știu-am învățat	Error! Bookmark not defined.
2.2.3.6. Ciorchinele	Error! Bookmark not defined.
2.2.3.7. Turul galeriei	Error! Bookmark not defined.
2.2.3.8. Studiul de caz	Error! Bookmark not defined.
2.3. Elemente de comunicare didactică	Error! Bookmark not defined.
2.3.1. Comunicarea verbală.	Error! Bookmark not defined.
2.3.2. Comunicarea nonverbală.	Error! Bookmark not defined.
2.3.3. Utilizarea noilor tehnologii în comunicare	Error! Bookmark not defined.
2.4. „Tranziția de la școală la o viață activă prin firma de exercițiu”	Error! Bookmark not defined.
defined.	
2.4.1. Antreprenoriatul	Error! Bookmark not defined.

2.4.1.1. Semnificația conceptului de antreprenor și antreprenoriat	Error! Bookmark not defined.
2.4.1.2. Evoluția antreprenoriatului în România	Error! Bookmark not defined.
2.4.2. Firma de exercițiu - model didactic al unei firme reale	Error! Bookmark not defined.
2.4.2.1. Ce este o firmă de exercițiu?	Error! Bookmark not defined.
2.4.2.2. Actorii firmei de exercițiu	Error! Bookmark not defined.
2.4.2.3. Colaborarea interdisciplinară	Error! Bookmark not defined.
2.4.2.4. Procedura de înființare a unei firme de exercițiu	Error! Bookmark not defined.
3. CERCETAREA PEDAGOGICĂ - EXPERIMENTUL DIDACTIC	15
3.1. Formularea și delimitarea temei de cercetare	Error! Bookmark not defined.
3.2. Ipoteza cercetării.....	Error! Bookmark not defined.
3.3. Obiectivele cercetării.....	Error! Bookmark not defined.
3.4. Elaborarea proiectului cercetării.....	Error! Bookmark not defined.
3.5. Metode utilizate în cercetare.....	Error! Bookmark not defined.
3.5.1. Metoda observației (metodă nonexperimentală de colectare a datelor).....	Error! Bookmark not defined.
3.5.2. Metoda testelor.....	Error! Bookmark not defined.
3.5.3. Metoda analizei produselor activității și a cercetării documentelor	Error! Bookmark not defined.
3.5.4. Metoda experimentului	Error! Bookmark not defined.
3.6. Organizarea și desfășurarea cercetării pedagogice	Error! Bookmark not defined.
3.6.1. Etapa preexperimentală.....	20
3.6.2. Analiza rezultatelor	22
3.7. Etapa experimentală	Error! Bookmark not defined.
3.7.1. Realizarea cercetării.....	Error! Bookmark not defined.
3.7.2. Exemple de activități derulate în firma de exercițiu	Error! Bookmark not defined.

3.7.2.1. Exemplul 1	Error! Bookmark not defined.
3.7.2.2. Exemplul 2	Error! Bookmark not defined.
3.7.2.3. Exemplul 3	Error! Bookmark not defined.
3.8. Etapa postexperimentală.....	Error! Bookmark not defined.
3.9. Analiza, prelucrarea și interpretarea datelor.....	24
CONCLUZII	26
BIBLIOGRAFIE	29
ANEXE	Error! Bookmark not defined.

REZUMATUL TEZEI DE DOCTORAT CU TITLUL

Impactul utilizării strategiei didactice inovatoare „firma de exercițiu” în dezvoltarea competențelor profesionale ale elevilor din ciclul superior al liceului, filiera tehnologică

Cuvinte-cheie:

Instruirea prin simulare, predare, învățare, evaluare, strategii didactice, curriculum, centrarea pe elev, firma de exercițiu, competențe profesionale, metode interactive, antreprenoriat, piața muncii.

Introducere

Formarea și dobândirea competențelor în societatea contemporană are loc într-un cadru educațional instituționalizat, sub îndrumarea cadrelor didactice. Calitatea instruirii tinerei generații va asigura prosperitatea viitoare, deoarece numai prin intermediul unor profesioniști, în domeniile lor de activitate, vom reuși să contribuim la creșterea competitivității economice. Școala și calitatea instruirii sunt fundamentele societății, acestea fiind motoarele de bază ale unei dezvoltări durabile fără de care evoluția, sub toate formele ei, și progresul, nu sunt posibile. A forma tineri competenți și performanți înseamnă a asigura inserția acestora pe piața muncii, înseamnă a realiza echilibrul atât de necesar între teorie și practică, înțelegând că partea aplicată este cea care asigură succesul, întrucât „*Meseria este brățară de aur*”!

Lucrarea de față concepută ca teză de doctorat și intitulată „*Impactul utilizării strategiei didactice inovatoare «firma de exercițiu» în dezvoltarea competențelor profesionale ale elevilor din ciclul superior al liceului, filiera tehnologică*” își propune să aducă în prim-plan importanța alegerii de strategii didactice eficiente, a metodelor didactice active și participative, centrate pe elev, a utilizării mijloacelor de învățământ moderne în formarea competențelor și a deprinderilor practice în rândul elevilor din ciclul superior al liceului.

În acest context, cercetarea științifică efectuată se încadrează în direcțiile de progres ale didacticii din ultimii ani. În decursul timpului, interesul cercetătorilor față de strategiile activizante și participative a jucat un rol crucial în conturarea unei viziuni ample asupra abordărilor conceptuale referitoare la instruirea practică simulată și interactivă. De asemenea, lucrarea investighează câteva dintre aceste concepte, relevante pentru cercetarea noastră, punând accentul pe implicațiile conceptelor conexe în înțelegerea detaliată a strategiei „firma de exercițiu”.

Conceptul modern *firma de exercițiu* presupune crearea de situații de învățare prin care se simulează activitățile dintr-o firmă reală, unde accentul cade pe dezvoltarea competențelor economice, juridice și antreprenoriale ale elevilor, pentru a facilita adaptarea acestora de la mediul școlar la viața reală, profesională.

Lucrarea subliniază importanța strategiei didactice *firma de exercițiu* în procesul de predare-învățare-evaluare, astfel încât elevul să obțină performanță. Performanța presupune dezvoltarea competențelor, a abilităților practice, a îndeplinirii sarcinilor într-o echipă, presupune o bună capacitate de a conduce, de a lua decizii și de a-și asuma responsabilități, competențe de gândire critică și de gândire creativă, de întrebuițare practică a cunoștințelor teoretice, de rezolvare a situațiilor problematice și, nu în ultimul rând, de perseverență.

În cadrul analizei metodologiei didactice, ca element central al activităților educaționale, se pune accentul pe importanța strategiilor didactice în îmbunătățirea performanței școlare. După parcurgerea bibliografiei de specialitate referitoare la procesul instructiv-educativ, se constată că optimizarea demersurilor didactice are la bază metodele didactice. În acest context, am identificat strategia didactică „firma de exercițiu” care a fost considerată ca fiind semnificativă pentru o abordare interactivă a procesului de predare-învățare-evaluare.

Optimizarea strategiei didactice „firma de exercițiu” necesită o abordare adecvată în raport cu activitățile specifice de învățare. Pentru a atinge acest obiectiv, este esențial să se ia în considerare factorii cheie care joacă un rol semnificativ în procesul didactic. În acest context, am identificat și analizat câțiva dintre acești factori, pe care îi considerăm relevanți pentru îmbunătățirea predării-învățării-evaluării.

Astfel, planificarea activităților didactice, organizarea acestora, resursele informative și produsele curriculare reprezintă elemente esențiale ce necesită o atenție specială, cu scopul de a evidenția impactul lor în cadrul actului didactic.

Cercetarea realizată de noi s-a focalizat asupra aspectelor cu preponderență didactică, concentrându-se pe identificarea unor repere esențiale pentru îmbunătățirea performanțelor școlare la disciplinele din cadrul ariei curriculare tehnologii.

În cadrul acestui demers, am elaborat și implementat modele de activități didactice, având la bază abordarea pedagogică a strategiilor de instruire simulată și interactivă, cu scopul de a sprijini elevii în efortul lor de a învăța într-un mod coerent, dinamic, interactiv.

Cu scopul de a realiza o lucrare bine structurată și coerentă, am organizat materialul în trei părți distincte. Prima parte este dedicată importanței învățământului tehnologic în România, în partea a doua este fundamentarea teoretică a strategiei „firma de exercițiu”, în timp ce partea a treia se concentrează pe prezentarea demersului experimental. Fiecare parte este subdivizată în mai multe capitole, prin intermediul cărora am avut în vedere verificarea ipotezei stabilite și expunerea informațiilor relevante într-o manieră pragmatică și logică.

În completarea acestora, secțiunea de Concluzii are rolul de a sintetiza principalele direcții teoretice și praxiologice identificate în lucrare, în timp ce anexele și bibliografia constituie dovada demersurilor efectuate și oferă o perspectivă detaliată asupra surselor consultate.

Lucrarea conține un număr de 133 pagini, 7 figuri și 16 tabele.

În capitolul I, intitulat *Învățământul tehnologic din România* am evidențiat importanța unei abordări continue în reformarea sistemelor de învățământ, dat fiind ritmul rapid al schimbărilor sociale, economice și tehnologice la nivel internațional. Reformele educaționale au diverse etape, incluzând momente de transformare semnificativă, perioade intermediare mai puțin evidente și perioade de consolidare a cunoștințelor și abilităților dobândite în etapele anterioare. Documentele de politică educațională au scopul de a contura perspectivele de restructurare a curriculumului național și de implementare a acestuia în conformitate cu legislația specifică în vigoare și cu strategia națională de referință pentru dezvoltarea educației.

Principalele direcții de restructurare a curriculumului național vizează două aspecte:

1. Prima direcție de abordare constă în **centrarea pe elev** și în transferul accentului de la predare la învățare - promovarea unui curriculum flexibil, care să permită diversificarea și adaptarea situațiilor de învățare pentru elevi, în conformitate cu caracteristicile de vârstă și nivelul de dezvoltare, interesele și aptitudinile fiecărui elev, respectând în același timp diversitatea etnică, culturală, lingvistică, religioasă etc. precum și așteptările societății.

2. O a doua direcție constă în **focalizarea pe competențe** ca element central de organizare în programele școlare specifice diferitelor discipline și domenii de studiu. Această abordare implică o atenție egală acordată tuturor componentelor competenței, nu doar cunoștințelor și conținuturilor de învățare.

În ceea ce privește învățământul profesional și tehnic, precum și învățământul vocațional, modelul de dezvoltare a curriculumului școlar se bazează pe conceptul de rezultate ale învățării. Astfel, se urmărește **atingerea rezultatelor** învățării în două direcții distincte:

1. Prima direcție constă în reevaluarea relației dintre abordarea disciplinară și abordarea integrată a procesului de învățare. Această abordare integrată valorizează beneficiile pe care le oferă, cum ar fi adaptarea la nevoile și interesele individului contemporan, promovarea transferului de cunoștințe, dezvoltarea gândirii creative și abilităților de rezolvare a problemelor și altele.

2. O a doua direcție vizează reconsiderarea alocării timpului de învățare, având în vedere impactul pe care îl au planurile-cadru de învățământ, conținutul curricular al programelor școlare și practicile didactice asupra timpului personal al elevilor. Această abordare implică o reflecție asupra modului în care timpul este utilizat în procesul de învățare, înțelegerea necesităților individuale ale elevilor și adaptarea structurii programelor școlare pentru a permite un timp mai eficient și relevant în cadrul activităților de învățare. (ISE, București, 2015).

Asigurarea unui învățământ profesional și tehnic de calitate presupune existența mecanismelor și instrumentelor de determinare a competențelor solicitate de piața muncii, oferirea de consiliere pentru orientarea profesională pentru elevi și părinți, cu importanță majoră în stabilirea parcursului profesional al elevilor, investiții în infrastructura școlară pentru derularea unui proces educațional de calitate - inclusiv prin parteneriate încheiate cu agenții economici, existența de materiale didactice moderne, remodelarea conținutului curriculumului care cuprinde majoritatea elementelor de conținut ale procesului de predare-învățare-evaluare, a cărui reformare este esențială pentru eficientizarea sistemului de învățământ profesional și tehnic.

Un aspect crucial este reevaluarea și reconfigurarea rolului cadrelor didactice, deoarece dezvoltarea competențelor elevilor este în mare măsură influențată de profesori și de nivelul lor de pregătire profesională, precum și de metodele de învățare pe care le utilizează. Astfel, revizuirea și actualizarea abordărilor didactice, adaptarea la nevoile și cerințele elevilor și implementarea metodelor inovatoare de predare sunt factori esențiali pentru asigurarea unei educații de calitate.

Considerăm că, prin reforma curriculară actuală se revaluează, într-o anumită măsură, importanța și rolul disciplinelor socio-umane (inclusiv economice și juridice) în dezvoltarea personalității elevilor, contribuind astfel la dezvoltarea abilității acestora de a înțelege și aprecia lumea reală și de a-și exprima interesul și atitudinile pozitive față de valorile esențiale, instituții, societate, cultură etc.

Disciplinele economice și juridice sunt deosebit de valoroase datorită conținutului lor profund social, chiar dacă implică unele noțiuni economice abstracte și generalizate. Aceste discipline contribuie semnificativ la dezvoltarea gândirii critice, analitice și divergente, a spiritului de observație și a capacității de distribuție a atenției. Elevii au oportunitatea să abordeze probleme de natură economică, juridică, socială și politică într-un mod coerent și

sistematic, ceea ce le permite să dezvolte competențe în aceste domenii. (Albulescu, Albulescu, 1999).

În al doilea capitol, intitulat *Abordări în didactica disciplinelor din aria tehnologii*, am prezentat procesul instructiv-educativ din învățământul profesional și tehnic care se referă la modalitatea în care se derulează pregătirea teoretică și practică a elevilor pentru a-și desfășura activitatea într-un anumit domeniu de activitate. Acest proces are loc în cadrul liceelor tehnologice sau a școlilor profesionale și are ca scop pregătirea elevilor pentru a deveni specialiști calificați și pentru a intra pe piața muncii.

În cadrul acestui capitol am prezentat introducerea strategiei didactice „firma de exercițiu” în învățământul tehnologic din România, care a avut loc începând cu anul 2001, prin intermediul unui proiect inițiat în cadrul Pactului de Stabilitate pentru Europa de Sud-Est. Proiectul a fost desfășurat de Centrul Național de Dezvoltare a Învățământului Profesional și Tehnic (CNDIPT) din România, în colaborare cu Ministerul Educației și Culturii și Kulturkontakt din Austria, sub numele de proiectul ECO NET.

Strategia didactică *firma de exercițiu* este bazată pe învățarea prin practică. Acesta constă în simularea unei firme reale, cu implicarea directă a unui profesor coordonator. Prin alegerea unei firme de exercițiu deschise, fără produse reale, se urmărește simularea diferitelor fenomene din domeniul afacerilor, acoperind toate aspectele activităților comerciale și de afaceri, fără a implica riscuri antreprenoriale.

În cadrul firmei de exercițiu, elevii pot lucra în diverse departamente, având oportunitatea de a desfășura activități concrete, cum ar fi: stabilirea obiectivelor de marketing ale firmei, aplicarea principiilor eficiente de comunicare cu consumatorii, analiza pieței și cercetarea nevoilor de consum pentru identificarea oportunităților, evaluarea factorilor externi care influențează firma, realizarea cercetărilor de marketing în vederea dezvoltării strategiilor eficiente și aplicarea prevederilor legale referitoare la contracte și practici comerciale.

Profesorul joacă rolul de facilitator, comunicator și colaborator, implicându-se activ în procesul de învățare. Metodele utilizate pot include observația, munca independentă, experimentul, simularea, problematizarea, jocul de rol, exercițiul, discuțiile în grup care stimulează spiritul critic, învățarea prin proiecte, studiul de caz, brainstorming etc.

Firma de exercițiu este modelul unei întreprinderi al cărei scop îl reprezintă învățarea concretă. Modelul permite simularea activităților dintr-o întreprindere economică reală.

Actorii firmei de exercițiu

Pentru asigurarea premiselor integrării profesionale a absolvenților pe piața muncii și pentru formarea profesională continuă este nevoie de flexibilitate și adaptare la tipurile de competențe identificate ca fiind necesare în prezent și mai ales în viitor, pe o piața a muncii aflată în continuă schimbare și adaptare la cerințele impuse de dezvoltarea economică (Ștefănescu, 2012).

Elevul și profesorul formează o „echipă” în care fiecare are rolul său, desfășurând o activitate cu efecte educative indiscutabile.

Astfel, **elevul** se dezvoltă personal și profesional, implicându-se direct în procesul de învățare. În cadrul firmei de exercițiu exersează și dobândește, pe de o parte, **competențele** (abilități antreprenoriale și juridice, deprinderi de lucru în echipă, capacitate de conducere, autonomie de lucru, luare de decizii și asumarea răspunderii, culegerea și prelucrarea independentă a informațiilor, gândirea creativă, aplicarea în practică a cunoștințelor teoretice, rezolvarea de situații problemă, perseverența, organizarea locului de muncă), iar, pe de altă parte, **competențe specializate** ce presupun: organizarea și conducerea activității firmelor, fundamentarea de strategii, elaborarea ofertelor de produse și servicii, încheierea și derularea contractelor, evidența contabilă, recrutarea personalului, efectuarea analizei eficienței economico-financiare a firmei etc.

Profesorul coordonator al firmei de exercițiu are un rol hotărâtor în procesul de pregătire în sau prin intermediul firmei de exercițiu. El trebuie să aibă expertiză în domeniu, aptitudini și cunoștințe comerciale, de legislație, de management, competențe IT, competențe de comunicare și negociere. Rolul său este diferit. El trebuie să sprijine activitatea, să o coordoneze, să o planifice și să o controleze. Sarcinile profesorilor coordonatori de firmă de exercițiu sunt: să acorde consultanță și să asigure situații de învățare în care elevii să desfășoare activități practice în mod independent în cadrul unei firme de exercițiu, să verifice cunoștințele și competențele însușite de elevi, să stabilească sarcini clare pentru elevi, să organizeze activitatea în firma de exercițiu, să motiveze și să orienteze activitatea elevilor.

Școala pune la dispoziția firmei de exercițiu spațiul necesar desfășurării activității, fapt consemnat în contractul de închiriere (simulat), încheiat între școală proprietar/locatar și firma de exercițiu-chiriaș/locatar. Sediul social al firmei de exercițiu este același cu sediul real al școlii. Echipamentele, software-ul, materialele consumabile, sunt un sprijin acordat de către școală firmelor de exercițiu pentru buna desfășurare a activității acestora.

Firma-mamă este un agent economic de profil cu activitate pe piața reală - este o societate comercială parteneră, care sprijină firma de exercițiu cu informații de specialitate

legate atât de gama de produse sau servicii, cât și de documentele suport pentru derularea proceselor și activităților într-un mediu de afaceri real. Se asigură astfel cadrul optim pentru exersarea competențelor antreprenoriale în rândul elevilor, pentru o mai bună orientare pe piața muncii. Sprijinul material oferit pentru participarea firmelor de exercițiu la târguri interne și internaționale permite dezvoltarea imaginii și promovarea activității desfășurate într-un cadru profesional, care dezvoltă creativitatea și gândirea critică a elevilor.

Centrala **ROCT (Centrala Rețelei Firmelor de Exercițiu/ Întreprinderilor Simulate din România)** este platforma electronică prin care se realizează autorizarea, coordonarea, consilierea firmelor de exercițiu din România, dar și integrarea și reprezentarea acestora în rețeaua națională și internațională a firmelor de exercițiu.

Printre principale atribuții ale ROCT amintim următoarele (Ștefănescu, 2012):

- coordonează activitatea rețelei naționale a firmelor de exercițiu;
- simulează activitățile desfășurate de instituțiile statului în vederea asigurării serviciilor necesare funcționării firmelor de exercițiu;
- Registrul Comerțului;
- Inspectoratul Teritorial de Muncă;
- Casa de Pensii;
- Casa de Asigurări de Sănătate și alte Asigurări Sociale;
- Agenția pentru Ocuparea Forței de Muncă;
- Administrația Finanțelor Publice;
- Curtea de Arbitraj.
- îndeplinește rolul de bancă, facilitând circulația corespunzătoare a plăților pentru activități de decontare interne și internaționale;
- asigură schimbul de informații și comunicarea dintre firmele de exercițiu din rețeaua națională și dintre firmele de exercițiu românești și cele din rețeaua internațională;
- sprijină, organizează și monitorizează participarea firmelor de exercițiu la târguri, programe și proiecte de profil din țară și din străinătate;
- organizează, desfășoară și monitorizează competițiile care se adresează firmelor de exercițiu (de exemplu, Competiția „Business Plan”);
- verifică și certifică gradul de îndeplinire a standardelor de calitate de către firmele de exercițiu (Evaluarea „Marca de Calitate”);
- organizează activități și programe în scopul formării continue a cadrelor didactice privind metoda de învățare „firma de exercițiu”;

- participă la manifestări și proiecte internaționale legate de activitatea firmelor de exercițiu.

Analizând multitudinea de atribuții pe care le are Centrala ROCT, putem afirma că se creează situații clare de dobândire a competențelor juridice și antreprenoriale pentru elevii care se instruiesc prin firma de exercițiu. De exemplu, în cadrul activității de înregistrare a firmei în Registrul comerțului, pașii de urmat sunt similari cu cei din viața reală (Legea nr. 26/1990), activitățile legate de Inspectoratul teritorial de muncă din cadrul Centralei ROCT se bazează pe legislația specifică (Legea nr.108/1999 și Codul muncii-Legea nr. 53/2003), sistemul de pensii coordonat de Casa de pensii (Legea nr. 263/2010), sistemul de asigurări coordonat de Casa de Asigurări de Sănătate și alte Asigurări Sociale (Legea nr. 95/2006), relațiile cu Agenția pentru Ocuparea Forței de Muncă (Legea nr. 202/2006), modul de stabilire și plata impozitelor și taxele către stat prin Administrația Finanțelor Publice (Legea 500/2002 și Codul fiscal-Legea 227/2015), litigiile soluționate de Curtea de arbitraj (Legea 335/2007).

Resurse materiale (cabinetul firmei de exercițiu, calculatoare, materiale consumabile): activitatea specifică din firma de exercițiu se desfășoară în cadrul orelor de **laborator tehnologic** în învățământul profesional și tehnic, profilul servicii, reprezentând o componentă a curriculum-ului național pentru clasele a XI-a și a XII-a.

Locul de desfășurare a activității firmei de exercițiu este un cabinet/laborator dotat cu mobilier corespunzător, cu echipamente (calculatoare, imprimantă, videoproiector, etc.) necesare învățării, asigurându-se astfel efectuarea de activități antreprenoriale care să simuleze activitatea unei firme din sfera economică reală.

Elevul, **angajat al firmei de exercițiu**, și profesorul **coordonator al firmei de exercițiu** formează o „**echipă**” în care fiecare are rolul său bine stabilit în activitatea de simulare. Cabinetul/laboratorul, „firma de exercițiu” reprezintă spațiul unde își desfășoară activitatea firma de exercițiu. Spațiul alocat pentru acest cabinet trebuie să fie suficient de mare pentru a permite separarea pe departamente (mobilierul trebuie să fie modular). El poate cuprinde 15-16 locuri de muncă, dotate similar condițiilor din economia reală, respectiv mobilier de birou și toate mijloacele de informare și comunicare necesare. Este indicat să existe un spațiu special amenajat pentru ședințe.

Toate aceste exemple justifică faptul că elevii, care se instruiesc prin firmele de exercițiu, intră în contact cu legislația specifică fiecărui domeniu de activitate antreprenorială, aceste domenii sunt dinamice și într-o permanentă schimbare și adaptate la nevoile sociale. Astfel, elevii dobândesc gradual și își dezvoltă competențele/cunoștințele juridice care sunt necesare în activitatea antreprenorială.

Prin firma de exercițiu se dezvoltă competențe specifice firmei de exercițiu și competențe specializate.

Competențe specifice firmei de exercițiu sunt (Ștefănescu, 2012):

- „dezvoltarea și perfecționarea competențelor sociale (capacitatea de interacțiune, de rezolvare a conflictelor, spirit de echipă, responsabilitate, leadership)”;
- „dezvoltarea și perfecționarea competențelor personale (flexibilitate, disponibilitatea de a învăța, spirit critic, creativitate, inițiativă)”;
- „utilizarea tehnicilor de coaching (motivare, îndrumare, consiliere etc.) în activitatea curentă dintr-o firmă. familiarizarea elevilor cu activitățile specifice firmei reale;”
- „simularea operațiunilor și a proceselor economice specifice mediului real de afaceri;
- perfecționarea limbajului specific afacerilor”;
- „dezvoltarea de competențe necesare unui întreprinzător dinamic: gândire critică, luare de decizii, asumarea responsabilității, lucrul în echipă, inițiativă, autoorganizare și autoevaluare a resurselor individuale”; (Ștefănescu, 2012)
- „facilitarea trecerii absolvenților de la școală la viața activă și a adaptării la nevoile pieței muncii.” (Ștefănescu, 2012)

Tot după Ștefănescu, 2012, competențele specializate ale firmei de exercițiu sunt:

- „autoevaluarea abilităților antreprenoriale de către elevi;”
- „realizarea planificării calității proceselor și a calității produselor/serviciilor din firma de exercițiu;”
- „aplicarea dispozițiilor legale în materia contractelor și ale practicilor comerciale;”
- „să identifice sursele de informare privind reglementările legale necesare desfășurării activităților economice: Monitorul Oficial, reviste de specialitate, ziare, Internet, Camere de comerț, Registrul Comerțului;”
- „să analizeze informațiile necesare propriei activități: legi, ordonanțe, hotărâri de guvern, norme interne, norme metodologice;”
- „să utilizeze dispozițiile legale în materie de practici comerciale în propria activitate: drepturi ale comerciantului, obligații, legislație;”
- „să elaboreze documentația pentru desfășurarea activității de comerț: autorizații, contract, statut, alte acte;”
- „să identifice/recunoască caracteristicile contractelor economice: caractere juridice, încheiere, efecte, modalități de plată, încetare;”

- „să utilizeze contractele economice în propria activitate: de vânzare, de cumpărare, de muncă;”
- „să identifice măsurile ce pot fi aplicate în caz de nerespectare a obligațiilor contractuale: blocarea contului bancar, sechestru asigurator, poprire asiguratorie, daune;”
- „să identifice părțile implicate (agenți economici, persoane fizice, persoane juridice) și a conduitei lor: drepturi și obligații;
- „să elaboreze tipuri de contracte în funcție de un context dat: de muncă, de sponsorizare, de publicitate;”
- „să urmărească interesele firmei în raporturile contractuale: condiții de livrare, condiții de transport, modalități de plată, termene, grafice de livrare;”
- „să decidă modalitatea de soluționare a litigiilor pe calea cea mai favorabilă: amiabil, în justiție.”

Atingerea/realizarea acestor competențe arată calitatea unui demers didactic care mobilizează, implică, stimulează și motivează elevii spre formarea lor profesională în detrimentul unei învățări bazate pe reproducerea unor noțiuni/cunoștințe pur teoretice.

Activitatea firmei de exercițiu este structurată, ca și în activitatea practică, pe departamente: departamentul resurse umane, secretariat, marketing, vânzări și contabilitate. Elevii lucrează în cadrul departamentelor și desfășurând activitățile specifice acestora ei vor fi puși în situații în care trebuie să atingă/realizeze obiectivele cu caracter juridic și economic.

Un punct forte al firmei de exercițiu este simularea. Deciziile greșite, care în viața reală pot duce la periclitarea propriei întreprinderi, nu au în firma de exercițiu nici o consecință economică reală. Ele sunt o parte importantă a experienței proprii a elevilor, un factor esențial al procesului de învățare. Este indicat chiar să se exerseze aceste situații de eșec posibile în economia reală, elevii fiind astfel pregătiți pentru soluționarea/ preîntâmpinarea lor.

Astfel, se poate concluziona că strategia didactică „firma de exercițiu” reprezintă o abordare interactivă și inovatoare în procesul de învățare, fiind destinată elevilor din învățământul preuniversitar, cu profilul servicii, dar și altor elevi sau cursanți interesați de dezvoltarea competențelor antreprenoriale. Scopul acestei strategii este de a promova dezvoltarea spiritului antreprenorial prin simularea înființării de firme virtuale, urmărind astfel modelul funcționării firmelor reale.

Capitolul al treilea, intitulat „Cercetarea Pedagogică - Experimentul Didactic”, prezintă fundamentele conceptuale și metodologice ale cercetării, premisele teoretice ale

cercetării, scopul, obiectivele și ipoteza cercetării, detalii privind eșantioanele de subiecți și de conținut cuprinse în cercetare.

Problema supusă cercetării răspunde întrebării: „Putem dezvolta competențele profesionale ale elevilor din ciclul liceal prin firma de exercițiu?”

Procesul instructiv-educativ desfășurat în ciclul liceal, precum și observațiile făcute de-a lungul anilor școlari, m-au convins că, printr-o strategie didactică adecvată vârstei, strategia didactică *firma de exercițiu*, putem contribui la stimularea potențialului intelectual al elevilor liceeni. Familiarizarea elevului cu ceea ce se întâmplă în viața socio-economică îi permite acestuia să achiziționeze competențe necesare dezvoltării lui profesionale, putând astfel să se integreze pe piața muncii. Pe baza acestor competențe dobândite, liceenii se pot orienta spre o anumită carieră profesională sau spre o anumită specializare din învățământul superior.

În cercetarea pe care am demarat-o am utilizat strategia didactică *firma de exercițiu*, în cadrul orelor de laborator tehnologic, pentru a urmări dacă acestea contribuie la dezvoltarea competențelor profesionale și eficientizarea procesului instructiv-educativ, prin creșterea rezultatelor școlare obținute.

Cercetarea experimentală întreprinsă în vederea optimizării demersului didactic, din învățământul liceal vizează două componente corelate între ele:

Cercetarea practic-aplicativă reprezintă o componentă esențială a procesului de cercetare, desfășurată pe un grup de 186 de elevi. Obiectivul principal al acestei etape a fost de a face observații concrete și de a permite selecționarea facilă și eficientă a subiecților și conținuturilor de interes. Aceasta constituie o etapă de constatare în cadrul cercetării pedagogice, realizând conexiunea între fundamentarea teoretică și cercetarea-acțiune.

Cercetarea-acțiune are ca scop îmbunătățirea strategiilor practice de instruire prin experimentarea unor abordări didactice în mediul liceal. În cadrul acestei cercetări, s-au urmat constatări sistematice obținute prin valorizarea experienței acumulate pe parcursul anilor de activitate didactică. Aceste constatări au ghidat desfășurarea cercetării și au contribuit la identificarea și implementarea metodelor mai eficiente de predare în contextul învățământului liceal.

Experiența acumulată la catedră ne arată faptul că toți elevii, începând cu cei din clasa a IX-a, dobândesc competențele profesionale, dacă sunt pregătiți în acest scop și li se creează condițiile corespunzătoare. Astfel, o bună îmbinare a metodelor didactice contribuie la rezolvarea sarcinilor de lucru, precum și la dezvoltarea capacităților intelectuale ale elevilor.

O problemă semnificativă ce necesită atenție este scăderea motivației și interesului elevilor pe măsură ce parcurg ciclurile curriculare în cadrul liceului tehnologic. Există mai multe motive pentru această tendință, dar credem că prin valorificarea eficientă a metodelor interactive care stimulează motivația, putem dezvolta dorința lor de a învăța și astfel să asigurăm o mai bună retenție a cunoștințelor acumulate, datorită implicării active și a efortului intelectual personal.

De asemenea, am observat că atunci când elevilor li se oferă oportunitatea de a căuta și găsi soluții la probleme din viața de zi cu zi, performanța lor școlară se îmbunătățește. Plecând de la aceste premise, am inițiat o cercetare încadrată în tipologia cercetărilor experimentale, practic-aplicative, de dezvoltare cu valoare prospectivă, încadrată în categoria cercetărilor acțiune.

Cercetarea pedagogică se sprijină pe un cadru metodologic care cuprinde următoarele demersuri: experimentul pedagogic, metoda convorbirilor, ancheta bazată pe chestionar, testul sociometric, studiul produselor activității de proiectare curriculară și analiza conținutului produselor activității elevilor, observația directă, probele de evaluare și analiza statistică.

Obiectivul fundamental al cercetării-acțiune a fost evidențierea avantajelor și a limitelor strategiei didactice „firma de exercițiu” și dezvoltarea competențelor profesionale la elevii din ciclul liceal.

Operaționalizarea obiectivelor experimentului s-a realizat în două planuri:

1. obiective care vizează activitatea cadrelor didactice;
2. obiective care vizează activitatea elevilor.

1. Se propun obiective care au ca scop îmbunătățirea activității cadrelor didactice în cadrul experimentului pedagogic. Astfel, cadrele didactice participante trebuie:

- să conștientizeze rolul lor esențial ca organizatori ai situațiilor de învățare și să știe cum să direcționeze procesul de învățare;

-să încurajeze implicarea elevilor, să îi ajute să identifice și să formuleze situații-problemă și să le încurajeze să pună întrebări, astfel încât să le stârneasă motivația de a găsi soluții proprii;

-să structureze activitățile într-un mod coerent și progresiv, pentru ca elevii să le parcurgă în mod complet și ordonat;

-să elaboreze și ofere lecții adaptate, axate pe participarea activă a elevilor, promovând metode didactice centrate pe elev;

-să dezvolte proiecte de activități didactice adecvate scopului propus.

-să implementeze un proces de feed-back formativ, prin care să își ajusteze acțiunile și abordările pentru a depăși disfuncțiile și dificultățile de învățare semnalate.

2. Se propun obiective care vizează activitatea elevilor din eșantioanele de subiecți, astfel încât aceștia:

-să participe la activitățile didactice și să rezolve situațiile problemă de unii singuri sau în colaborare cu colegii sub îndrumarea cadrului didactic;

-să descopere, recunoască și utilizeze corespondențe simple și succesiuni de activități corelate, conform legislației în vigoare;

-să exploreze diferite modalități de efectuare a operațiilor economice și juridice, utilizând diverse tipuri de reprezentări;

-să utilizeze instrumentele oferite de noile tehnologii în contexte variate.

-să utilizeze un limbaj specific pentru mediul antreprenorial;

- să își dezvolte un stil corect și eficient de lucru intelectual, pe care să îl aplice în rezolvarea situațiilor problemă.

Pentru a formula ipoteza cercetării, ne-am bazat pe observațiile personale și am luat în considerare aspectele teoretice referitoare la legătura dintre utilizarea strategiei didactice *firma de exercițiu* și performanțele de învățare ale elevilor.

Ipoteza de lucru: *Dacă profesorii din aria curriculară tehnologii organizează o învățare creativă prin îmbinarea corectă și eficientă a strategiilor didactice bazate pe simulare reală (prin firma de exercițiu), atunci competențele profesionale se vor dobândi într-un mod mai atractiv, interactiv și accelerat și aceasta va conduce la creșterea interesului și motivației pentru studiu și profesie.*

Variabila independentă o reprezintă îmbinarea eficientă a metodelor didactice în predarea, consolidarea și evaluarea conținuturilor prin strategia didactică *firma de exercițiu*. Aceasta conduce la cercetarea propriu zisă.

Variabilele dependente constau în competențele dobândite de către elevi, rezultatele școlare obținute la disciplinele din aria curriculară tehnologii studiate și încrederea în propriul potențial.

Cercetarea s-a realizat având ca eșantion elevi din clasele a XI-a, d ela Colegiul Economic „Transilvania” din Târgu-Mureș și de la Liceul Tehnologic „Ioan Bojor” din Reghin, pe perioada unui an școlar.

În cadrul acestei cercetări s-a aplicat **tehnica eşantioanelor paralele, echivalente** (Bocoş, 2005). S-au utilizat eşantioanele clasă, lucrându-se cu 3 clase paralele de la Colegiul Economic „Transilvania” din Târgu-Mureş, respectiv 3 clase de la Liceul Tehnologic „Ioan Bojor” din Reghin. Eşantioanele sunt alese astfel încât să fie echivalente din punct de vedere al capacităţii medii, sunt alese după rezultatele obţinute la evaluarea iniţială în perioada anterioară derulării experimentului.

- **eşantionul experimental** - format din elevii clasei a XI-a (3 clase, 90 elevi, având vârste cuprinse între 16 -18 ani)
- **eşantionul de control**-format din elevii clasei a XI-a (3 clase, 90 elevi, având vârste cuprinse între 16 -18 ani)

Eşantion de subiecţi			
Eşantion de experimental		Eşantion de control	
3 clase	90 elevi	3 clase	90 elevi

După analizarea rezultatele obţinute la evaluarea iniţială ale celor două eşantioane de subiecţi am constatat că:

-73,68% dintre elevii eşantionului experimental au rezultate bune şi foarte bune la evaluările iniţiale la toate disciplinele;

-78,94% dintre elevii eşantionului martor au rezultate bune şi foarte bune la învăţătură.

Se demonstrează astfel nivelul de pregătire a celor două eşantioane la începutul experimentului, faptul că sunt echivalente din punct de vedere al capacităţilor intelectuale.

Celor două eşantioane li s-au asigurat la început condiţii identice, apoi eşantionului experimental i s-a aplicat factorul experimental (variabila independentă). În cadrul eşantionului de control procesul educaţional a decurs în condiţii obişnuite, neinfluenţat de variabila independentă manipulată la eşantionul experimental.

Eşantionul de conţinut a cuprins următoarele teme:

- întreprinzătorul, calităţi necesare;
- alegerea obiectului de activitate al firmei;
- alegerea formei juridice;
- întocmirea actului constitutiv;
- circuitul documentelor de înfiinţare;
- elaborarea planului de afaceri;
- întocmirea organigramei;

- descrierea posturilor;
- înregistrări contabile privind aprovizionarea cu mărfuri;
- fișele postului.

Aceste teme au fost cuprinse în planificarea calendaristică întocmită de profesorul coordonator al firmei de exercițiu și au fost alese astfel încât elevii să poată dobândi competențele juridice și antreprenoriale într-un mod mai atractiv și accelerat. Conținuturile folosite în cadrul temelor au fost astfel alese încât să fie relevante pentru tema cercetării propuse și în concordanță cu programa școlară care permite cadrelor didactice o flexibilitate în alegerea lor.

În cadrul cercetării pedagogice s-au parcurs următoarele etape:

- **etapa preexperimentală** s-a desfășurat la începutul perioadei experimentale cu rolul de a evalua și verifica nivelul de competențe/cunoștințe al elevilor participanți la experiment, atât la eșantionul experimental, cât și la cel de control. S-au aplicat teste de evaluare identice (teste inițiale) pentru cele două eșantioane, pentru a se stabili nivelul general de competențe/cunoștințe ale eșantioanelor la disciplinele tehnologice.
- **etapa experimentală** a fost momentul introducerii variabilei independente în activitatea desfășurată de eșantionul experimental, activitatea didactică desfășurată prin firma de exercițiu, în timp ce pentru eșantionul de control activitatea didactică s-a desfășurat în condițiile obișnuite.
- **etapa postexperimentală** s-a aplicat la sfârșitul experimentului un test final de evaluare a competențelor/cunoștințelor dobândite de cele două eșantioane.

Etapa preexperimentală

În cadrul acestei etape am folosit următoarele metode: observația, convorbirea și testul.

Testul a fost aplicat ținând cont de particularitățile psihice individuale specifice vârstei, respectiv principiul accesibilității. Sarcinile testului au fost grupate de la simplu la complex.

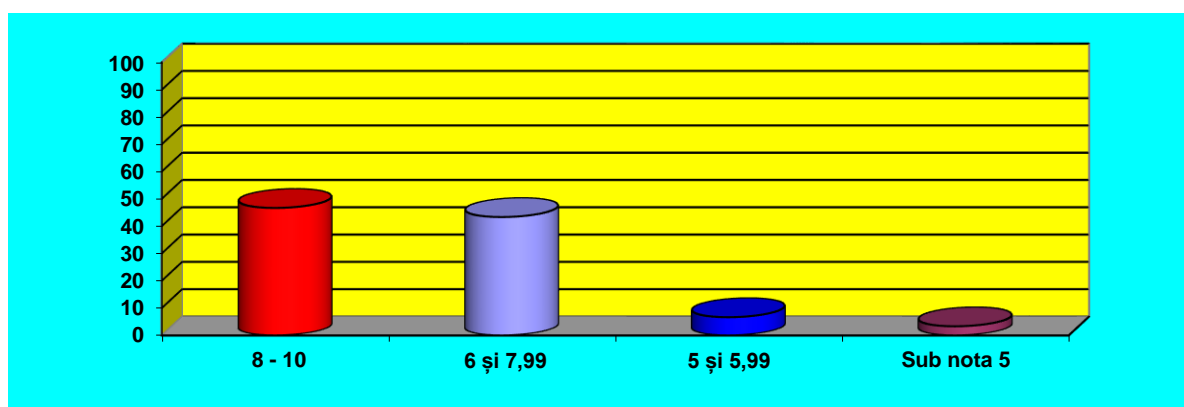
Pentru a măsura cât mai exact volumul și calitatea cunoștințelor dobândite de elevi în clasa a IX-a și a X-a, am aplicat testul prezentat în tabelele următoare, celor două eșantioane:

În urma aplicării testului inițial, pentru aria curriculară tehnologii, **eșantioanele de subiecți** a obținut următoarele rezultate:

Tabel 0.1. Rezultatele testului inițial la eșantionul experimental

Eșantionul experimental

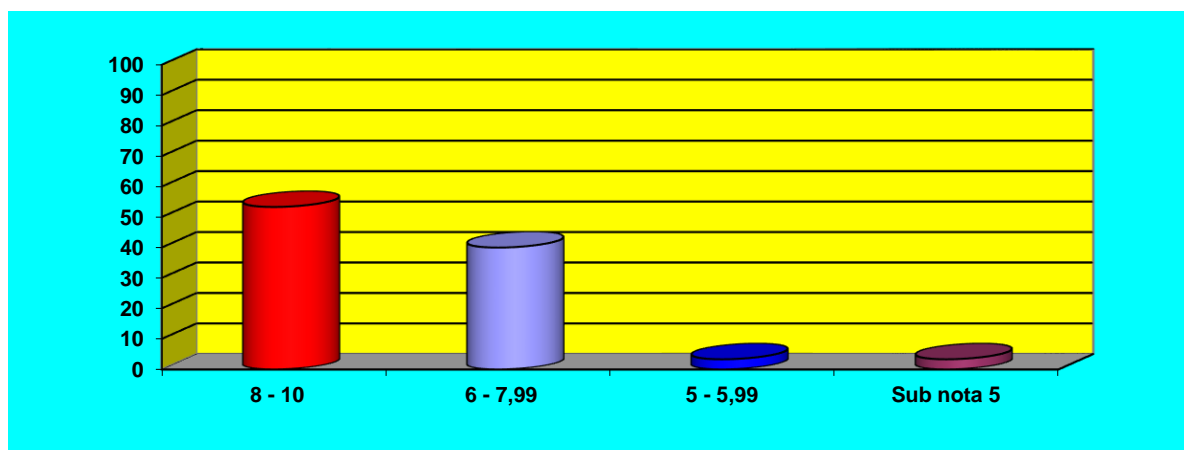
Rezultatele elevilor	Număr de elevi	Pondere
Între notele 8 - 10	42	46,66%
Între notele 6 și 7,99	39	43,33%
Între notele 5 și 5,99	6	6,66%
Sub nota 5	3	3,33%

Figură 0.1. Rezultatele testului inițial la eșantionul experimental

Tabel 0.2. Rezultatele testului inițial la eșantionul de control

Rezultatele elevilor	Număr de elevi	Pondere
Între notele 8 - 10	48	53,33%
Între notele 6 și 7,99	24	40%
Între notele 5 și 5,99	3	3,33%
Sub nota 5	3	3,33%

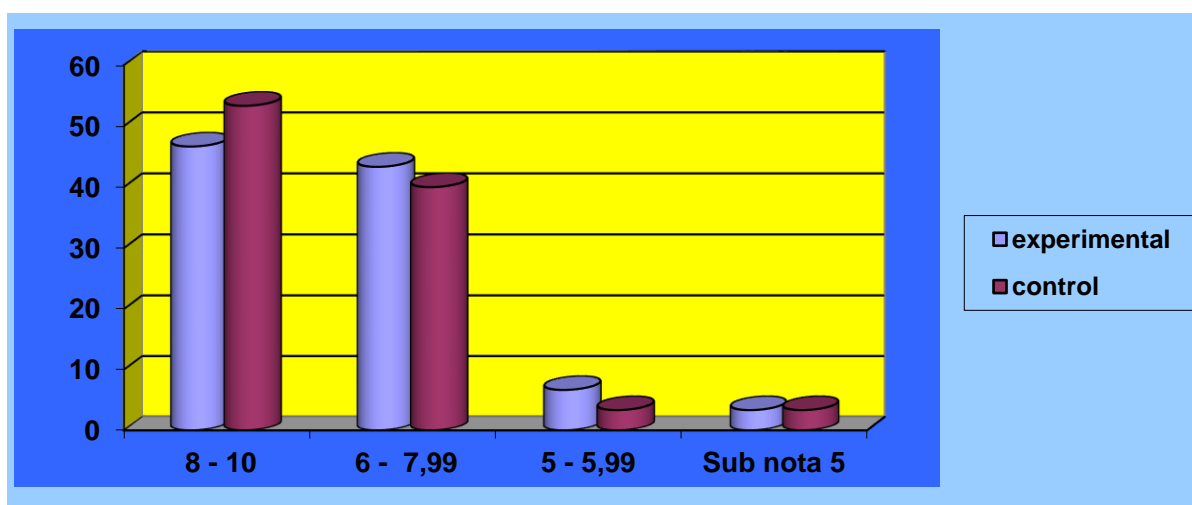

Figură 0.2. Rezultatele testului inițial la eșantionul de control

Analiza rezultatelor: Comparativ, rezultatele celor două eșantioane se prezintă în modul expus în tabelul următor:

Tabel 0.3. Rezultate comparate ale eșantionului experimental și de control

Eșantion	Nr. Subiecți	Între notele 8 – 10	Între notele 6 și 7,99	Între notele 5 și 5,99	Sub nota 5
Experimental	90	42	39	6	3
Control	90	48	36	3	3

Figură 0.3. Situația comparativă a rezultatelor celor două eșantioane

După cum se vede din tabelele de mai sus, nivelul de pregătire al celor două eșantioane este diferit, cu o pondere mai mare a elevilor cu rezultate foarte bune în favoarea elevilor din grupul de control.

Etapa experimentală

În această etapă este momentul introducerii la eșantionul experimental a variabilei independente, îmbinarea eficientă a strategiilor didactice prin firma de exercițiu. În paralel, activitatea eșantionului de control s-a desfășurat în maniera obișnuită, fără noutăți, fără a fi influențată de variabila independentă.

Profesorul clasei de control nu a cunoscut modul în care au fost proiectate activitățile la clasa experimentală, nici amănunte referitoare la organizarea situațiilor de învățare, pentru a nu fi influențată în proiectarea activității lui.

Realizarea cercetării

Cercetarea s-a realizat pe parcursul a 99 de ore, prin mai multe activități prin firma de exercițiu.

Eșantionul de control a parcurs aceste activități după metoda clasică, cu ajutorul tipului mixt de lecție, respectând normele metodice de predare, învățare și evaluare. La eșantionul experimental s-a introdus ca variabilă independentă aplicarea eficientă a strategiei didactice *firma de exercițiu*.

Activitățile derulate prin firma de exercițiu au fost realizate **conform planificării anuale** întocmite de către profesorul coordonator pe durata a 99 de ore distribuite pe parcursul anului școlar 2019-2020.

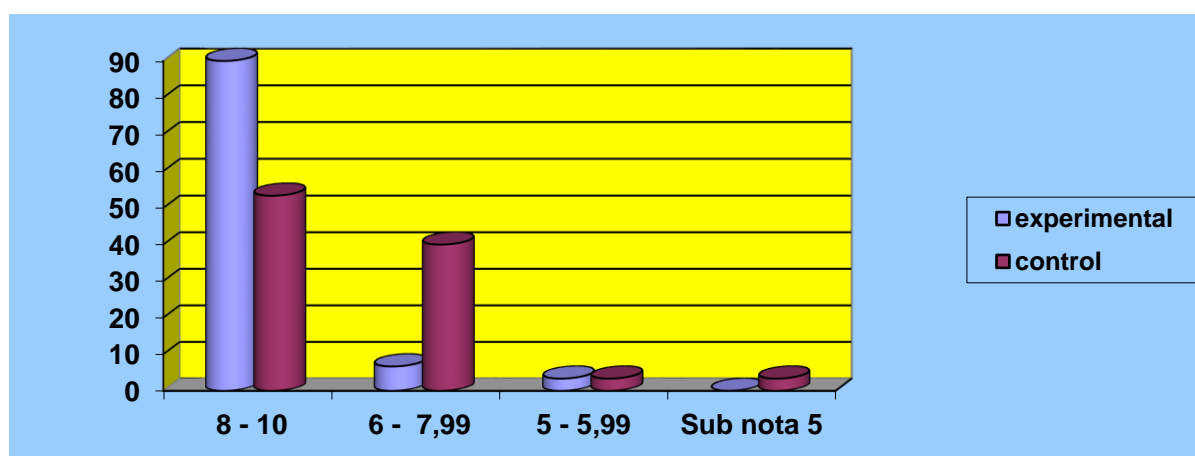
Etapa postexperimentală

La sfârșitul experimentului am aplicat un test final de cunoștințe, identic pentru cele două eșantioane. Pentru aplicarea acestui test s-a urmărit:

- stabilirea modului de evoluție a eșantioanelor;
- compararea rezultatelor finale cu cele de start;

Tabel 0.4. Rezultatele testului final

Eșantion	Nr. Subiecți	Între notele 8 și 10	Între notele 6 și 7,99	Între notele 5 și 5,99	Sub nota 5
Experimental	90	81	6	3	0
Control	90	48	36	3	3

Figură 0.4. Rezultatele testului final ale celor două eșantioane

Analiza, prelucrarea și interpretarea datelor: În momentul aplicării testului inițial, s-a constatat că cele două eșantioane erau apropiate din perspectiva nivelului pregătirii și al performanțelor școlare. Odată cu testele de evaluare aplicate, la sfârșitul cercetării și a introducerii variabilei independente în activitățile educaționale derulate cu grupul experimental s-au constatat modificări în evoluția rezultatelor.

Treptat, eșantionul experimental a dobândit rezultate tot mai bune, în timp ce eșantionul de control s-a menținut la valori apropiate, apoi a scăzut tot mai mult. Rezultatele obținute în urma testului de evaluare finală au evidențiat detașarea clară a elevilor din grupul experimental față de cei din eșantionul de control. De asemenea, am remarcat o îmbunătățire a relațiilor dintre elevi, care în urma implicării lor în activități comune de lucru s-au apropiat foarte mult și din punct de vedere afectiv și emoțional.

Prin îmbinarea strategiilor didactice și folosirea lor permanentă în cadrul orelor de firmă de exercițiu, a crescut interesul elevilor din grupul experimental, dar și preocuparea acestora pentru o cât mai bună pregătire, luând naștere și o competiție între elevi.

Se poate afirma că ipoteza cercetării a fost confirmată, ceea ce demonstrează faptul că îmbinarea eficientă a strategiilor didactice au dus la dezvoltarea competențelor juridice și antreprenoriale ale elevilor. Îmbinarea metodelor didactice moderne în activitățile din firma de exercițiu asigură o învățare temeinică și efektivă, motivează elevii pentru învățare, stimulează și dezvoltă competențele elevilor, familiarizează elevii cu viața economică.

Cercetarea practic-aplicativă pe care am întreprins-o s-a înscris în perimetrul activității didactice, urmând ca rezultatele ei să confirme ipoteza de la care am pornit în acest demers pedagogic. Trăim într-o perioadă de numeroase schimbări în învățământ, de aceea trebuie să alternăm metodele tradiționale cu cele moderne, punând accent pe latura practică a procesului instructiv-educativ, deoarece elevul învață prin muncă și prin efort propriu.

Metodele folosite de profesori în cadrul lecțiilor trebuie să ceară din partea elevului efort propriu și gândire rațională, deoarece nu se poate învăța nimic fără a înțelege.

Considerăm că modelul firmei de exercițiu este un model de succes deoarece este o învățare centrată pe elev și pe activitate, pune accent pe dezvoltarea gândirii, formarea aptitudinilor și a deprinderilor, încurajează participarea elevilor, creativitatea, inițiativele, determină un parteneriat profesor-elev, au un puternic accent formativ, nu informativ, presupun folosirea unui limbaj simplu, accesibil.

În firma de exercițiu sunt promovate situațiile din viața reală și se va urmări aplicarea cunoștințelor la probleme reale, pentru a se ține cont în măsură mai mare de nevoile elevilor, ale angajaților și ale societății.

Elevilor li se va permite să aplice propriul mod de înțelegere a conținutului, prin descoperire, conversație și realizarea de materiale cum ar fi: proiecte, scheme, portofolii.

Activitățile la lecții pot fi variate, astfel încât, indiferent de stilul de învățare caracteristic, toți elevii să dobândească competențele necesare. Se pot utiliza metode ca: observația, munca independentă, experimentul, simularea, problematizarea, jocul de rol, exercițiul, discuțiile în grup care stimulează critica, învățarea prin proiecte, studiul de caz, brainstormingul, simularea în condiții reale, etc. În cadrul firmei de exercițiu se aplică și se utilizează normele juridice ce guvernează viața reală a antreprenorilor (legi, hotărâri de guvern, ordonanțe de guvern și altele), astfel elevii vor avea contact cu legislația din domeniul antreprenorial cu mult înainte de a fi pe piața reală.

Prin toate aceste activități elevii conștientizează importanța cunoașterii legislației cu privire la înființarea unei firme, a etapelor de înființare, învață cum să completeze corect documente de înființare a firmei.

Lucrările elaborate de elevi în cadrul firmei de exercițiu vor reprezenta componente ale portofoliului personal al fiecărui elev, care va fi supus evaluării periodice și la finalul semestrului/anului școlar. Aceste documente sunt dovezi concrete ale progresului elevilor și permit o observare facilă a evoluției acestora. Materialele create de către elevi vor servi ca suport de documentare în vederea participării la diverse concursuri și competiții ale firmelor de exercițiu, precum elaborarea de planuri de afaceri sau participarea la târguri.

Evaluarea progresului elevilor se realizează prin intermediul observării directe, utilizând fișele de observare și chestionare specifice, precum și prin evaluarea rezultatelor obținute în cadrul firmei de exercițiu. Evaluarea portofoliului personal al elevului, susținerea de proiecte (de exemplu, planuri de afaceri) și administrarea de teste sunt alte metode utilizate în procesul de evaluare.

Participarea la programul de „**firmă de exercițiu**” este extrem de valoroasă pentru elevi, deoarece le permite să-și dezvolte abilitățile practice și să lucreze în echipe, ceea ce implică responsabilitate, organizare, precizie, precizie și capacitatea de a rezolva conflicte.

Această experiență practică le oferă posibilitatea de a aplica cunoștințele și competențele dobândite în diverse domenii, cum ar fi contabilitatea, marketingul, dreptul, informatica, științele sociale și altele. Astfel, activitatea desfășurată în cadrul „**firmei de exercițiu**” necesită un efort suplimentar și o calificare independentă.

Considerăm că utilizarea metodei „**firmei de exercițiu**” contribuie la creșterea interesului elevilor pentru disciplinele economice și juridice, având în același timp un impact benefic asupra societății în ansamblu. Prin intermediul acestei metode, se observă o îmbunătățire semnificativă a nivelului de performanță atins de elevi.

Elevii sunt încântați de „**firmele de exercițiu**” deoarece pot să-și pună în valoare abilitățile, spiritul pragmatic sau creativ, fiind încurajați să lucreze în echipă, să-și asume responsabilități, să participe sau să inițieze evenimente: competiții, târguri ale firmelor de exercițiu, business plan etc.

CONCLUZII

Noua reformă a învățământului pune în prim-plan îmbunătățirea continuă a stilului de muncă al cadrelor didactice, căutarea și utilizarea unor strategii didactice menite să crească eficiența predării și învățării. Astfel, elevul este ajutat să înțeleagă lumea în care trăiește și să aplice în diferite situații de viață ceea ce a învățat.

Profesorul trebuie să știe cum să-și motiveze elevii să învețe și cum să faciliteze procesul învățării, punând accentul pe utilitatea cunoștințelor și pe necesitatea însușirii lor pentru a reuși în viață. Cadrul didactic trebuie să fie interesat de ceea ce-și doresc elevii să învețe și ce pot ei să facă cu aceste cunoștințe.

În baza unor studii de cercetare, a bibliografiei consultate, a experienței acumulate la catedră, mi-am întărit convingerea că în vederea optimizării procesului didactic, a accesibilizării învățării, cadrul didactic trebuie să îmbine cât mai eficient și mai plăcut metodele și procedeele cu suporturi educaționale cât mai variate, trebuie să găsească modalități prin care să sprijine elevii pentru o bună desfășurare a tuturor activităților didactice pentru dezvoltarea gândirii critice, analitice, stimularea gândirii, creativității, limbajului, determinându-l pe elev să caute soluții pentru diferite probleme, să facă reflecții critice și să emită judecăți de valoare, să compare și să analizeze situații date.

În lucrarea de față am demonstrat cât de importantă poate fi îmbinarea și folosirea la clasă a strategiilor didactice variate adaptate cerințelor programei școlare și particularităților de vârstă ale elevilor și care contribuie cu succes la stimularea interesului pentru dezvoltarea competențelor juridice și antreprenoriale.

Eficiența metodelor didactice folosite la clasă depinde de felul în care profesorul știe să asigure o concordanță între tema și materialul didactic existent, de felul în care știe să îndrume elevii prin întrebări, indicații, explicații, aprecieri.

Am sintetizat în această lucrare întreaga activitate experimentală desfășurată, bazată pe experiența și expertiza acumulate, în scopul demonstrării eficienței deosebite, atât pe plan intelectual cât și pe plan afectiv, a integrării metodelor alternative moderne în actul de învățare cu scopul dezvoltării competențelor profesionale.

Din experiența la catedră, am observat cum un elev timid, rezervat, timorat devine prin joc un elev mult mai activ, mai volubil și mai creativ. E normal că nu întotdeauna ne putem permite să apelăm la metode activ-participative moderne, dar trebuie să facem eforturi ca acestea să nu lipsească nici o zi din viața elevilor. Pentru a avea o societate prosperă, bazată pe o economie solidă, pentru reducerea inadaptărilor sociale, școala trebuie să formeze specialiști competenți în diferite domenii de activitate, în funcție de cerințele pieței muncii, să încheie parteneriate viabile cu agenții economici astfel încât formarea inițială să fie aprofundată prin experiențe practice concrete.

Putem afirma că, pentru o societate prosperă, bazată pe o economie solidă, școala trebuie să formeze buni cunoscători ai lucrului practic, într-o diversitate de domenii, în funcție de cerințele pieței forței de muncă și prin asigurarea unei concordanțe între oferta de locuri pentru calificare și cererea la nivelul fiecărui județ sau în ansamblul economic al regiunii de dezvoltare respective.

Prin faptul deja dovedit că succesul într-o meserie este determinat de axarea pe instruirea practică, dar și de calitatea partenerilor de practică, atât școala ca furnizor de formare inițială, cât și partenerii de instruire au o importanță egală în formarea unor buni meseriași, în condițiile în care pregătirea profesională trebuie făcută aplicat, pe domenii.

Așadar, într-o piață a muncii foarte dinamică, a schimbărilor socio-economice actuale, a aderării României la Uniunea Europeană, a apărut necesitatea unei flexibilități a forței de muncă în ceea ce privesc abilitățile, deprinderile și competențele profesionale dobândite în sistemul de învățământ actual. Putem afirma că în învățământul românesc se dezvoltă aceste capacități necesare tinerilor pentru integrarea pe piața muncii.

Firmele de recrutare personal din România plasează forța de muncă în Europa, în general, dar și în America de Nord, începând de la muncitori necalificați și până la specialiști cu grad înalt de calificare, cum ar fi cei din domeniul IT (pe culoarele Google a doua limbă vorbită este limba română).

În antreprenoriatul românesc actual putem afirma că fără competențe din domeniul tehnic, economic, juridic și social este foarte greu să supraviețuiești sau să ai o afacere prosperă. Deci, putem afirma că învățământul românesc, preuniversitar și universitar, este bine orientat, din punct de vedere al formării tinerilor în context inter-/trans-/și multidisciplinar.

Rolul profesorului contemporan trebuie să fie acela de mediator în procesul cunoașterii sau de consiliere, alături de rolul tradițional de transmițător de informații, la care nu se renunță, dar a cărui pondere este, vizibil, în scădere în cadrul învățământului modern, centrat pe competențe.

Profesorul este astăzi un agent al schimbării, pregătindu-și elevii în această perspectivă, care să creeze activități (situații) de învățare adecvate obiectivelor proiectate. Profesorul, în acest context, are rolul de a forma aceste competențe la tinerii absolvenți, competențe absolut necesare și în viața cotidiană (în înțelegerea unor știri de natură economică, juridică, rezolvarea unor situații în relațiile cu angajatorii sau cu autoritățile publice etc).

BIBLIOGRAFIE

Volume și monografii științifice/critice;

1. Albuiescu, I. & Albuiescu, M.(1999), *Didactica disciplinelor socio-umane*, Cluj Napoca: Editura Napoca Star
2. Ardelean, A. & Mândruț, O. (2012), *Didactica formării competențelor*, Arad, Editura „Vasile Goldiș” University Press
3. Bălaș, D.C., (2015), *Comunicare publicitară - suport de curs pentru învățământ la distanță*, Cluj-Napoca:UBB-FSPAC
4. Bocoș, M.(2005). *Teoria și practica cercetării pedagogice* Cluj-Napoca: Editura Casa Cărții de Știință.
5. Cerghit, I. & Neacșu, I. & Negreț-Dobridor, I. & Pânișoară, I. O., *Prelegeri pedagogice*, Iași, Editura Polirom
6. Cerghit, I. (1980), *Metode de învățământ*, București: Editura Didactică și Pedagogică
7. Cerghit, I., (2006) *Metode de învățământ*, Iași, Editura Polirom
8. Chalvin, D. (1996), *Encyclopedie des pedagogies des formation*, Paris, ESF
9. Chiș, V. (2001), *Activitatea profesorului între curriculum și evaluare*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca
10. Chiș, V. (2003). *Provocările pedagogiei contemporane*. Cluj-Napoca: Editura Presa Universitară Clujeană
11. Chiș, V. (2005), *Pedagogia contemporană, pedagogia pentru competențe*, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj Napoca
12. Crișan, A., coord. (1998) *Curriculum și dezvoltare curriculară în contextul reformei învățământului. Politici curriculare de perspectivă*, MEN, București: Consiliul Național pentru Curriculum
13. Cucos, C. (1998) *Pedagogie*, Editura Polirom, Iași
14. Druță, M. E. & Grunberg, C., (2003) *Didactica disciplinelor economice*, București: Editura ASE
15. Dumitru, A., (2000) *Dezvoltarea gândirii critice și învățarea eficientă*, Timișoara: Ed. de Vest
16. Mândruț, O. coord. (2013), *Curriculum și didactică – Elemente inovative actuale*, Arad, Editura „Vasile Goldiș” University Press,

17. Ogle, D. (1986) - K-W-L: *A teaching model that develops active reading of expository text*, The Reading Teacher, Vol. 39, No. 6, Feb.
18. Osborn, A.F. (1999) *Créativité: l'imagination constructive*. Centre de Formation Enseignement de l'UVCB, Bruxelles
19. Popescu T.I., (1963), *Contribuții la studiul legislației școlare românești*, Legea Instrucțiunii Publice din 1864, București
20. Potolea, D, Toma, S., Borza, A. coord. (2012). *Coordonate ale unui nou cadru de referință al curriculumului național*, București: CNEE
21. Sălăvăstru, D. (2002) *Didactica psihologiei*, Iași: Polirom
22. Stan, C. (2001), *Autoevaluarea și evaluarea didactică*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca
23. Stan, C., (2001) *Teoria educației. Actualitate și perspective*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj Napoca
24. Stan, E., (2004), *Pedagogie postmodernă*, Editura Institutul European, Iași
25. Ștefănescu, M. (coord.) (2012). *Ghidul firmei de exercițiu – Cea mai bună practică!*, București: Editura Editura Didactică și Pedagogică

Studii și articole de revistă;

26. *** *Anexa 1 – Descrierea competențelor cheie conform Recomandării Parlamentului European și a Consiliului, 18 dec. 2006 în Official Journal of the European Union, L394/10, 30.12.2006*
27. *** *Descriptivul Competențelor Cheie Europene, traducere și adaptare după Recomandarea Parlamentului European și a Consiliului privind competențele cheie pentru învățarea pe parcursul întregii vieți (2006/962/EC1).*
28. *** *Ghidul firmei de exercițiu – Cea mai bună practică!*, Centrul Național de Dezvoltare a Învățământului Profesional și Tehnic, București, 2012.
29. *** *Repere pentru proiectarea și actualizarea curriculumului național*, ISE, București, 2015.
30. Comisia Europeană/EACEA/Eurydice, 2012. *Dezvoltarea competențelor cheie în școlile din Europa: Provocări și Oportunități pentru Politică*. Raport Eurydice. Luxemburg: Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene.

Dicționare, legislație și alte opere de referință;

31. Curriculum Național – București, 1998.
32. Dicționarul Explicativ al Limbii Române, Academia Română, Institutul de lingvistică “Iorgu Iordan”, Editura Univers Enciclopedic, Ediția a II-a, București, 1998.
33. Hotărârea Guvernului nr. 805/1994, *privind facilitățile economico-financiare acordate întreprinderilor mici și mijlocii (IMM)*, publicată în M.O. Nr. 333/1 decembrie 1994.
34. Legea nr. 1 din 5 ianuarie 2011, *Legea educației naționale*, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 18 din 10 ianuarie 2011, ultima modificare prin Legea nr. 141 din 12 iulie 2016, pentru modificarea și completarea art. 63 din Legea educației naționale nr. 1/2011, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 529 din 14 iulie 2016xxx Legea nr. 31/1990 privind societățile comerciale actualizată și republicată.
35. Legea nr. 108 din 16 iunie 1999, *pentru înființarea și organizarea Inspecției Muncii*, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 283 din 21 iunie 1999, republicată în Monitorul Oficial al României nr. 290 din 3 mai 2012.
36. Legea nr. 202 din 22 iunie 2006, *privind organizarea și funcționarea Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă*, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 452 din 25 iunie 2006, ultima modificare prin Ordonanța Guvernului nr. 15 din 19 august 2014, *pentru modificarea și completarea Legii nr. 202/2006 privind organizarea și funcționarea Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă*, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 630 din 28 august 2014.
37. Legea nr. 227 din 8 sept 2015, *privind Codul fiscal*, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 688 din 10 octombrie 2015, ultima modificare prin Ordonanța Guvernului nr. 4 din 20 iulie 2017, *pentru modificarea și completarea Legii nr. 227/2015 privind Codul fiscal*, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 598 din 25 iulie 2017.
38. Legea nr. 26 din 5 noiembrie 1990, *privind registrul comerțului*, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 121 din 17 noiembrie 1990, ultima modificare prin Legea 152 din 18 iunie 2015, *pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul înregistrării în registrul comerțului*, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 519 din 13 iulie 2015.
39. Legea nr. 263 din 16 decembrie 2010, *privind sistemul unitar de pensii publice*, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 852 din 20 decembrie 2010, ultima modificare prin Legea nr. 142 din 12 iulie 2016, *pentru modificarea Legii nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice*, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 528 din 14 iulie 2016.

40. Legea nr. 31 din 16 noiembrie 1990, *privind societățile comerciale*, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 126 din 17 noiembrie 1990, ultima modificare prin Legea 152 din 18 iunie 2015, *pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul înregistrării în registrul comerțului*, Monitorul Oficial al României nr 519 din 13 iulie 2015.
41. Legea nr. 335 din 3 decembrie 2007, *camerelor de comerț din România*, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 836 din 6 decembrie 2007, ultima modificare prin Legea nr. 39 din 30 martie 2011, *pentru modificarea și completarea Legii camerelor de comerț din România nr. 335/2007 și pentru completarea art. 511 din Legea nr. 26/1990 privind registrul comerțului*, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 224 din 31 martie 2011.
42. Legea nr. 359 din 8 septembrie 2004, *privind simplificarea formalităților la înregistrarea în registrul comerțului a persoanelor fizice, asociațiilor familiale și persoanelor juridice, înregistrarea fiscală a acestora, precum și la autorizarea funcționării persoanelor juridice*, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 839 din 13 septembrie 2004, ultima modificare prin Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 44 din 16 aprilie 2008 – *privind desfășurarea activităților economice de către persoanele fizice autorizate, între prinderile individuale și întreprinderile familiale*, publicată în Monitorul Oficial 328 din 25 aprilie 2008.
43. Legea nr. 500 din 11 iulie 2002, *privind finanțele publice*, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 597 din 13 august 2002, ultima modificare prin Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 7 din 16 martie 2016, *privind unele măsuri pentru accelerarea implementării proiectelor de infrastructură transeuropeană de transport, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative*, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 204 din 18 martie 2016.
44. Legea nr. 53 din 24 ianuarie 2003, *Codul Muncii*, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 72 din 5 februarie 2003, ultima modificare prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 53 din 4 august 2017, *pentru modificarea și completarea Legii nr. 53/2003 - Codul muncii*, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 644 din august 2017.
45. Legea nr. 84 din 15 aprilie 1998, *privind mărcile și indicațiile geografice*, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 121 din 23 aprilie 1998, *republicată* în Monitorul Oficial al României nr. 337 din 8 mai 2014.
46. Legea nr. 95 din 14 aprilie 2006, *privind reforma în domeniul sănătății*, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 372 din 28 aprilie 2006, ultima modificare prin Legea nr. 2 din 12 ianuarie 2017, *pentru modificarea și completarea Legii nr. 227/2015 privind*

Codul fiscal și pentru modificarea Legii nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 36 din 12 ianuarie 2017.

47. Ordinul Ministrului Educației Naționale nr. 3593 din 18 iunie 2014.
48. Ordinul Ministrului Educației și Cercetării nr. 3172 din 30 ianuarie 2006.
49. Standardul Profesional nr. 39 „*Misiunea de consultanță pentru crearea întreprinderilor*”, editura CECCAR București.

Documente electronice sau adrese Web consultate

50. <http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice>
51. <http://ec.europa.eu/epale>
52. http://feminis.lumina.org/images/pdf/suport_de_curs_comptetente_antreprenoriale.pdf
53. <http://portal.edu.ro>
54. <http://www.slideshare.net/LilianaFlorinaStan/suport-curs-competente-antreprenorial>
55. www.avocatnet.ro
56. www.monitoruloficial.ro
57. www.roct.ro
58. www.tvet.ro
59. www.wikipedia.ro